

PRESS CLIPPING

Memorijalni skup u Herceg Novom povodom 29 godina od ratnog zločina *Deportacija izbjeglica*

25.5.2021. godine

PORTALI:

1. Portal Vijesti

MEMORIJALNI SKUP U HERCEG NOVOM

Obilježeno 29 godina nekažnjenog ratnog zločina deportacije

"I ove godine smo pokazali da ne dopuštamo da se žrtve ovog ratnog zločina zaborave, da zahtijevamo utvrđivanje krivične odgovornosti i dostojan memorijal za žrtve", poručili su iz HRA.

Memorijalnim skupom ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi danas u podne obilježeno je 29 godina od ratnog zločina deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica i dalje bez krivične pravde za žrtve, bez spomenika, bez dana sjećanja i izvinjenja policije za nezakonito hapšenje civila i njihovo izručenje u svojstvu talaca vojsci Bosanskih Srba u maju 1992. godine, saopšteno je iz Akcije za ljudska prava (HRA).

Iz te nevladine organizacije podsjećaju da je, od najmanje 66, a prema nekim procjenama i više od 80 izručenih civila, najviše Muslimana, iz sabirnog centra u Herceg Novom preživjelo samo njih 12.

"Nezvanična, građanska, Crna Gora svake godine, već 17 godina, odaje počast žrtvama ovog ratnog zločina, a ovo je 12. memorijalni skup pred zgradom Uprave policije u Herceg Novom", navodi se u saopštenju.

Skup su organizovale nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, a učestvovali su predstavnici političkih stranaka: Građanski pokret URA, Bošnjačka stranka, Socijaldemokratska partija, DEMOS-a i Socijaldemokrate. Skupu je prisustvovao i Alen Bajrović, sin deportovanog Osmana Bajrovića, čiji posmrtni ostaci još uvijek nisu pronađeni, građanski aktivista Aleksandar Saša Zeković, kao i predstavnici nevladinih organizacija Broj 19, Adamas, Evropska asocijacija za pravo i finansije (EALF) i građani Emil Redžematović i Orhan Šahmanović.

Iz HRA navode da su prvi put ove godine skupu prisustvovali i predstavnice ministra unutrašnjih poslova Sergeja Sekulovića, Jelena Čorluka i Dijana Popović, njegove savjetnice.

I ove godine, kao i prošle, skupu su zvanično prisustovali predstavnici Uprave policije, i to - pomoćnik direktora Uprave policije Zorana Brđanina, Dragan Klikovac, i novoizabrani načelnik Centra bezbjednosti Herceg Novi, Predrag Žižić.

"I ove godine smo pokazali da ne dopuštamo da se žrtve ovog ratnog zločina zaborave, da zahtijevamo utvrđivanje krivične odgovornosti i dostojan memorijal za žrtve", poručuju iz HRA.

Podsjećaju da je crnogorska policija u maju 1992. nezakonito uhapsila najmanje 66 civila starosti od 18 do 66 godina, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata koji je već buktao u Bosni i Hercegovini, i da ih je kao taoce predala vojsci bosanskih Srba pod vođstvom Radovana Karadžića i Ratka Mladića da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. "O ovoj činjenici svjedoče pisana dokumenta i pravosnažna presuda krivičnog suda. Svi izručeni iz Herceg-Novog 27. maja 1992. su neposredno nakon toga ubijeni, dok je druga grupa 25. maja 1992. upućena u koncentracioni logor u Foču (KPD), i od njih je samo nekolicina preživjela. Još uvijek nisu pronađena tijela svih žrtava deportovanih iz Herceg-Novog 27. maja 1992. godine, niti se pouzdano zna mjesto na kome su stradali", dodaju iz HRA.

Ističu da su žrtve tog zločina nesporne. "Crna Gora je njihovim porodicama posle četvorogodišnjeg suđenja na osnovu poravnjanja platila naknadu štete zbog nezakonitog djelovanja crnogorske policije koje je dovelo do tragičnih posljedica. Da su nezakonito uhapšeni i izručeni kao taoци utvrđeno je i pravosnažnom krivičnom presudom u Crnoj Gori, kao i presudom Haškog tribunala u predmetu Krnojelac (upravnik logora u Foči). Međutim, sud u Crnoj Gori nije kaznio ovaj zločin. Očekuje se odluka Evropskog suda za ljudska prava u sporu sa Crnom Gorom koji je pokrenula grupa majki, ćerki i sestara stradalih žrtava, zato što država nije poštovala ljudsko pravo na život i zabranu mučenja jer nije obezbijedila krivičnu pravdu."

HRA, CGO, ANIMA i nekadašnji član Savjeta za građansku kontrolu rada policije, Aleksandar Saša Zeković, prije deset godina (2011. godine) uputili su tadašnjim vlastima tri inicijative od kojih, kako navode iz HRA, nijedna do danas nije prihvaćena:

1) predsjedniku Skupštine Crne Gore, Ranku Krivokapiću, i svim šefovima poslaničkih klubova da se proglasi Dan sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica 1992. godine;

2) predsjedniku Vlade Crne Gore Igoru Lukšiću, ministru unutrašnjih poslova Ivanu Brajoviću i ministru kulture Branislavu Mićunoviću, kao i tadašnjem predsjedniku Skupštine Opštine Herceg-Novi, Dejanu Mandiću – da se podigne spomen obilježje žrtvama deportacije izbjeglica 1992. godine ispred objekta Uprave policije u Herceg Novom, i tako podrži želja porodica stradalih žrtava;

3) da crnogorska policija uputi javno izvinjenje zbog nezakonitog hapšenja i izručivanja izbjeglica njima neprijateljskoj vojsci Srpske Republike BiH.

Novom predsjedniku Skupštine Crne Gore, Aleksi Bečiću, 19. maja ove 2021. godine takođe su, kako dodaju, uputili inicijativu da Skupština proglasi Dan sjećanja.

Iz HRA navode da će inicijativu za podizanje spomen obilježja žrtvama deportacije izbjeglica uputiti svim odborničkim klubovima Skupštine opštine Herceg Novi nakon formiranja vlasti u toj opštini.

„Deportacija, a zapravo, lov na taoce po crnogorskom primorju za potrebe vojske Srpske Republike u Bosni i Hercegovini, bio je ratni zločin, iako to crnogorski sudovi, pod političkim pritiskom, nijesu utvrdili. Zbog toga Evropska komisija svake godine ponavlja da su presude o ratnim zločinima bile zasnovane na greškama", kazala je izvršna direktorica HRA Tea Gorjanc-Prelević.

Crna Gora, dodaje ona, s takvim pristupom ratnim zločinima ne treba da bude primljena u Evropsku uniju, kao ni bilo koja druga država koja vrijeđa prava žrtava na istinu i pravdu. "Tužilaštvo već šest godina od kako je to obećano nije uradilo ništa po pitanju komandne odgovornosti za ovaj zločin, iako se zna da su u maju te 1992. godine dnevni policijski bilteni o hapšenju izbjeglica stizali do svih najviših adresa tadašnje vlasti, i da postoje dokazi o tome da je državno tužilaštvo odobrilo tu zločinačku policijsku akciju".

Pohvalno je, kako je kazala Gorjanc-Prelević, što su novi ministar unutrašnjih poslova Sergej Sekulović i direktor policije Zoran Brđanin uputili svoje predstavnike na današnji memorijalni skup. "Međutim, prava reforma će stići onda kada se na ovom mjestu podigne spomenik, kada Skupština Crne Gore proglasi Dan sjećanja na žrtve deportacije, i kada se otvori nova krivična

istraga onako kako je trebalo da se vodi od početka, kako je to još 2014. tužilaštvu objasnio ekspert Evropske unije", dodala je direktorica HRA.

Podsjetila je i da je u istrazi i na suđenju nekoliko policajaca svjedočilo da su oslobodili uhapšene izbjeglice jer su zaključili da im se „ništa dobro ne bi moglo desiti“ poslije deportacije.

"Tim prije je veća sramota za državu što nikada nijesu odgovarali oni koji su, za razliku od njih, vrlo lako poslali u smrt nečije očeve, braću i sinove. Danas se ponovo sjećamo svih tih nevinih ljudi i okajavamo zločin za koji mi nijesmo odgovorni dok država ne nadje način da odgovorni odgovaraju. Hvala vam što smo i ove godine u tome zajedno", zaključila je Gorjanc-Prelević.

Savjetnik u CGO-u Miloš Vukanović kazao je da se iduće godine navršavaju tri decenije od jednog od "najmračnijih trenutaka naše savremene istorije".

"Trenutka kada su se u Crnoj Gori lovili oni koji su tražili spas u njoj, trenutka kada su crnogorke ulice postale deportaciona zona za nepoželjne. Kao dodatna so na ranu, način na koji je ovaj slučaj procesuiran u crnogorskom pravosuđu nesumnjivo pokazao da crnogorsko pravosuđe nije imalo profesionalne hrabrosti da svoj posao radi u skladu sa zakonom, a da tadašnja politička elita nije ni htjela ni mogla da napravi otklon i preuzme odgovornost za zločine sopstvene prošlosti, a samim tim cijelu Crnu Goru zarobio pod opterećenjem 90ih", kazao je Vukanović.

Slučaj "Deportacija" jedan je, kako je istakao, od najvećih poraza crnogorskog pravosudnog sistema i cijelog crnogorskog društva. "Zbog toga tražimo od tužilaštva da ozbiljno prispita ovaj i ostale slučajeve i intezivira rad na svim aspektima tranzicije pravde, pogotovo na ratne zločine. U suprotnom naš put ka EU će biti itekako otežan."

Vukanović je pozvao nadležne institucije da proaktivno djeluju u pravcu pronalaženja posmrtnih ostataka lica koja su nestala tokom oružanih sukoba, poručivši da je pravo porodica da znaju sudbinu najbližih koji se vode kao nestali.

"Znamo da danas mnoge porodice tragaju za svojim najmilijima koji su nestali tokom ovog zločinačkog poduhvata Na kraju, kao najdirektniju poruku otklona od dosadašnje prakse guranja kontroverznih stvari iz prošlosti pod tepih, pozivamo novu vlast da napokon dozvoli postavljanje komemorativne ploče na mjestu CB Herceg Novi, odnosno na mjesu odakle je većina žrtava deportovana na prostor Republike Srpske gdje im se gubi svaki trag", zaključio je Vukanović.

Alen Bajrović, sin Osmana Bajrovića, žrtve deportacije, kazao je da je ogorčen na državu Crnu Goru i njene sisteme, pogotovo na tužilaštvo koje "ništa nije preduzelo" kako bi rasvijetlilo taj zločin.

“Ja sam Alen Bajrović, sin Osmana Bajrovića koji je odveden prije 29 godina iz svoje porodične kuće, od strane pripadnika policije Crne Gore, tačnije pripadnika policije MUP-a Herceg Novi. Kratko bih se osvrnuo na taj događaj. Prije tačno 29 godina, policija Crne Gore, tačnije policija MUP-a Herceg Novi je nasilno odvela moga oca iz naše porodične kuće u Bijeloj. Ogorčen sam na kompletnu državu Crnu Goru i njene sisteme, pogotovo na tužilaštvo koje ništa nije preduzelo kako bi rasvijetlilo ovaj zločin koji je počinila država Crna Gora i došlo do nalogodavaca i direktnih izvršilaca. Takođe, ogorčen sam na rad sudstva koje je fingiralo sudske procese i nije došlo do istine i pravde. Ogorčen sam i na lokalnu upravu koja ništa nije uradila da dozvoli nama kao žrtvama da izgradimo spomenik a kamoli da pokrene inicijativu kao i što nisu ni došli na današnje obilježavanje predstavnici opštinske vlasti. Takođe, ogorčen sam i na rad kancelarije za nestale koja, vjerovali ili ne, čak nema bazu podataka nestalih ljudi iz Crne Gore, konkretno za nas kao bliske srodnike nema bazu podataka a kamoli da može da traži moga oca. Znači, to je jedna velika farsa da oni nešto rade. Takođe, poručio bih predstavnicima vlasti, predsjedniku države, predsjedniku Vlade, potpredsjedniku Vlade i predsjedniku Skupštine da je vrijeme, posle skoro evo 30 godina, da rasvijetli zločin koji je napravila država Crna Gora i koji se desio na teritoriji države Crne Gore. Takođe, pozivam EU sa predstavništvom evropske kancelarije u Podgorici, da se zapita šta se dogodilo na teritoriji Evrope, da li su to vrijednosti koje oni grade, da pozovem sve evropske ambasade da se zapitaju šta se to dogodilo prije 30 godina u Evropi, i da li se za ta prava na život, i ostala prava, bori Evropa. Očekujem od nadležnih da pokrenu ovaj proces ponovo i da dovedu pravdi i nalogodavce i direktne izvršioce i da odobre nama kao žrtavama da izgradimo spomenik i da možemo da, u skladu sa našim običajima, pristupimo spomeniku, kao i da omogućće nama kao žrtavama da nadjemo posmrtnu ostatku i da možemo sahraniti naše najbliže. Moja najveća želja je da pronađem posmrtnu ostatku mog oca kako bih ga dostojanstveno sahranio,” rekao je Bajrović.

Koordinatorica NVO Anima Ervina Dabižinović kazala je da je najvažnije da proces suočavanja sa prošlošću otpočne i da se konačno utvrdi odgovornost i za slučaj "Deportacija" i za sve ratne zločine koji su počinjeni u Crnoj Gori.

“Mislim da ono što je Alen rekao kada bi institucije sistema uzele za ozbiljno i radile, mislim da bi se puno toga uradilo u tom procesu koji se zove tranziciona pravda. Znači, pravda za žrtve je ono što mi tražimo svake godine i ono što ćemo tražiti i idućih godina ukoliko opština, lokalna vlast i vlast na nacionalnom nivou budu ignorisale proces suočavanja sa prošlošću jer ako se taj proces ignoriše evo vidimo posle 29 godina šta se zapravo događa u Crnoj Gori. Tako da, poveznice između ratne industrije i privrede i ovog kriminala današnjeg vidimo i u tome. Znači, najvažnija stvar po nama je da proces suočavanja sa prošlošću otpočne i da se konačno utvrdi odgovornost i za Deportaciju i za sve ratne zločine koji su počinjeni u Crnoj Gori. Naravno, moje kolege su rekle šta su to naši konkretni zahtjevi a moja poruka za građane i građanke Crne Gore je da se ne

plaše suočavanja sa prošlošću i da je taj proces zapravo jedina bazična osnova da bismo živjeli kao normalni ljudi.”

Prisutnima na memorijalnom skupu ispred CB Herceg Novi obratio se i svjedok slučaja "Deportacija" Emil Redžematović.

“Ja sam dosta dijelio sa svim pravosudnim i tužilačkim organima Crne Gore, sa najodgovornijim ljudima one države o svemu ovome što se desilo u Herceg Novom jer sam jedini živi svjedok ovdje među vama, koji sam to veče sa mojim ljudima koji su našli spas u mojoj kući, a to su bili građani Bosne i Hercegovine iz opštine Srebrenica obzirom da sam ja tamo radio i živio, jedini koji sam šest sati proveo u ovoj zgradi, volio bih ako bi odgovorni ljudi koji su danas ovdje došli sa nama da podijele ovo, da mi dozvole da vidim tu prostoriju gdje sam bio šest sati sa njima četvoricom u japankama, kratkim pantalonama, mjesec je bio maj, toplo, u majicama, okrenuti prema zidu. To je bilo novo rođenje za mene to veče jer me je spasio čovjek koji je bio na portirnici, vidio je moju ličnu kartu kad smo se evidentirali, poslije šest sati, bez maltretiranja, nije tu bilo nikakvog maltretiranja, samo mi je rekao 'Emile, šta ćeš ti ovdje, idi kući.' To je čovjek kojeg odmah nisam mogao da potražim jer nisam bio ni svjestan šta se dešava ali kad sam htio da ga potražim da mu se zahvalim i da mi bude drugi brat...valjda je umro čovjek mlad, znam da je bio iz Pljevalja rodom. Za ovih 29 godina, ja sam kuću zaključao i 25 godina nisam mogao da se vratim. Tek evo 5 godina sam ovdje, otkad sam u penziji. Trojica su nađena i njihove kosti su nađene na obali rijeke Save u Sremskoj, a četvrti nije nađen. Prvi put sam ove godine bio u prilici da budem ovdje. Šta da vam kažem, ja sam moju priču ispričao. Ono što se desilo, ne ulazim ja u to ko je nalogodavac, ko je izvršitelj, to treba drugi organi da utvrde ali ću vam samo reći jednu riječ jednog dobrog čovjeka, pokojnog Momira Bulatovića a to je objavila je sva štampa, i na suđenju je rekao – da je to najveća greška ove države.”

Izvor: <https://www.vijesti.me/vijesti/drustvo/542097/obiljezeno-29-godina-nekaznjenog-ratnog-zlocina-deportacije>

2. Portal RTCG

MUP prvi put na obilježavanju godišnjice deportacije

Predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) i Uprave policije (UP) prisustvovali su obilježavanju 29 godina od deportacije bosansko - hercegovačkih izbjeglica 1992. godine.

"Prvi put otkad se na ovaj način odaje počast žrtvama, MUP je bio dio ovog skupa", navodi se na Tviter nalogu Ministarstva.

Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA u podne, ispred Centra bezbjednosti Herceg-Novih, organizovale su memorijalno okupljanje radi obilježavanja 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore 1992. godine. Kao i svake godine, položili su cvijeće i odali počast stradalim žrtvama.

Tea Gorjanc-Prelević, izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava saopštila je sa je pohvalno što su novi ministar unutrašnjih poslova Sergej Sekulović i direktor policije Zoran Brdjanin uputili svoje predstavnike da danas budu na obilježavanju godišnjice deportacije. "Međutim, prava reforma će stići onda kada se na ovom mjestu podigne spomenik, kada Skupština Crne Gore proglasi Dan sjećanja na žrtve deportacije, i kada se otvori nova krivična istraga onako kako je trebalo da se vodi od početka, kako je to još 2014. tužilaštvu objasnio ekspert Evropske unije. Danas se ponovo sjećamo svih tih nevinih ljudi i okajavamo zločin za koji mi nijesmo odgovorni dok država ne nadje način da odgovorni odgovaraju. Hvala vam što smo i ove godine u tome zajedno", poručila je Gorjanc-Prelević.

Miloš Vukanović, savjetnik NVO Centar za građansko obrazovanje kazao je da je slučaj "Deportacija" jedan od najvećih poraza crnogorskog pravosudnog sistema i cijelog crnogorskog društva i zbog toga traži od tužilaštva da ozbiljno preispita ovaj i ostale slučajeve.

"U suprotnom naš put ka EU će biti itekako otežan. Koristimo priliku da pozovem nadležne institucije da proaktivno djeluju u pravcu pronalaženja posmrtnih ostataka lica koja su nestala tokom oružanih sukoba i da podsjetimo na pravo porodica da znaju sudbinu najbližih koji se vode kao nestali. Znamo da danas mnoge porodice tragaju za svojim najmilijima koji su nestali tokom ovog zločinačkog poduhvata", poručio je Vukanović.

Izvor: <http://www.rtcg.me/vijesti/drustvo/322342/mup-prvi-put-na-obiljezavanju-godisnjice-deportacije.html>

3. Portal *Slobodna Evropa*

Herceg-Novi: Obilježeno 29 godina od deportacije bh. izbjeglica

Memorijalnim skupom ispred Centra bezbjednosti Herceg-Novi 25.maja u podne je obilježeno 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica, od strane crnogorske policije, vojsci bosanskih Srba, maja 1992. godine. Od najmanje 66, a prema nekim procjenama i preko 80 izručenih civila, najviše Muslimana, iz sabirnog centra u Herceg-Novom je preživjelo samo 12, saopštili su iz nevladine organizacije Akcija za ljudska prava (HRA).

“I ove godine smo pokazali da ne dopuštamo da se žrtve ovog ratnog zločina zaborave, da zahtijevamo utvrđivanje krivične odgovornosti i dostojan memorijal za žrtve”, naveli su iz HRA, koja je uz Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA organizovala skup.

Do danas nisu pronađena tijela svih žrtava deportovanih iz Herceg-Novog, niti se pouzdano zna mjesto na kome su stradali.

Krajem maja 2012. godine je Apelacioni sud Crne Gore potvrdio je oslobađajuće presude devetorici nekadašnjih pripadnika crnogorske policije koji su bili optuženi za deportaciju bosansko-hercegovačkih izbjeglica vlastima Republike Srpske.

Predstavnici porodica žrtava podnijeli predstavku Evropskom sudu za ljudska prava jer smatraju da Crna Gora nije obezbijedila krivičnu pravdu u ovom slučaju.

Crna Gora je platila naknadu štete porodicama žrtava zbog nezakonitog djelovanja crnogorske policije koje je dovelo do tragičnih posljedica.

Skupu je prisustvovao i Alen Bajrović, sin Osmana Bajrovića, koji je odveden, prije 29 godina iz porodične kuće u Bijeloj, naselju pored Herceg Novog, od strane pripadnika policije.

"Ogorčen sam na kompletnu državu Crnu Goru, pogotovo na tužilaštvo koje ništa nije preduzelo da bi rasvijetlilo ovaj zločin i došlo do nalogodavaca i direktnih izvršilaca", rekao je Bajrović i dodao da je ogorčen i na sudstvo koje je, kako je rekao, "fingiralo" sudske procese i nije došlo do istine i pravde, te na lokalnu upravu Herceg Novoog koja nije ništa uradila da se izgradi spomenik žrtavama.

Bajrović je poručio najvišim državnim vlastima da je vrijeme da se nakon skoro tri decenije rasvijetli zločin koji je, kako je kazao, napravila Crna Gora, na njenoj teritoriji. "Očekujem da

nadležni ponovo pokrenu ovaj proces i da se izgradi spomenik. Moja najveća želja je da našim posmrtnim ostatcima mog oca, kako bi ga dostojanstveno sahranili", rekao je Bajrović.

Na skupu u Herceg Novom su bili i predstavnici partija, nevladinih organizacija, građanski aktivisti, te predstavnici Uprave policije i Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP).

„Upoznati smo sa Vašim inicijativama o proglašenju Dana sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica i podizanja spomen obilježja, kao i inicijativom da se crnogorska policija izvini. Sama činjenica da smo danas ovdje, prvi put, dakle, kao predstavnici MUP-a, je na neki način naše izvinjenje, i voljeli bismo da to tako i doživite“, istakla je Jelena Ćorluka, savjetnica iz MUP.

Naime, iz civilnog sektora su prije deset godina uputili državnim i lokalnim organima inicijativu da se proglasi Dan sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica, da se podigne spomen obilježje ispred Uprave policije u Herceg Novom, te da crnogorska policija uputi javno izvinjenje zbog nezakonitog hapšenja i izručivanja izbjeglica. Te inicijative nisu prihvaćene.

Inicijativu da Skupština proglasi Dan sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica nevladine organizacije su uputile 19.maja i novom predsjedniku Skupštine Crne Gore, Aleksi Bečiću.

Inače, Evropska komisija je u izvještaju o Crnoj Gori za 2020. godinu upozorila da bi ratni zločini trebalo da budu prioritet u pregovorima o pridruživanju i pozvala je Crnu Goru da poveća obim krivičnog gonjenja.

Krajem 2020. je glavni tužilac Mehanizma za međunarodne krivične sudove Serž Bramerc izjavio da su Crnoj Gori predata dokumenta suda UN-a u Hagu, u kojima se pominje učešće preko petnaest građana Crne Gore u ratnim zločinima počinjenim u okolnim zemljama. Bramerc je u obraćanju Savjetu bezbjednost UN pozvao vlasti u Crnoj Gori da jasno pokažu odgovornost, naročito kada su u pitanju “osumnjičeni viših i srednjih nivoa, koji su do sada bili nekažnjeni“.

„U posljednjih šest godina nije urađeno dovoljno za suzbijanje nekažnjivosti za ratne zločine. Državno tužilaštvo nije pokazalo očekivani proaktivni pristup u primjeni Strategije“, ocijenili su maja ove godine iz HRA analizirajući Strategiju za istraživanje ratnih zločina usvojenu maja 2015. U tom periodu, Specijalno državno tužilaštvo je procesuiralo samo jedan predmet koji im je ustupilo Tužilaštvo Srbije, se odnosi na okrivljenog Vlada Zmajevića zbog ubistva civila na Kosovu. Istraga je sprovedena su u Srbiji, nakon čega mu je suđeno u Podgorici gdje je 2019. **osuđen na 14 godina zatvora** za ratni zločin protiv civilnog stanovništva.

Izvor: <https://www.slobodnaevropa.org/a/crna-gora-bih-herceg-novi-deportacije-godisnjica/31272942.html>

4. Portal *Aktuelno*

Ispred CB Herceg Novi sjutra memorijalni skup – 29 godina od deportacije izbjeglica

Okupljanje radi obilježavanja 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore

Ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi, sjutra u podne, nevladine organizacije Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA organizuju memorijalno okupljanje radi obilježavanja 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore 1992.

“Ovo je 17. put da nezvanična Crna Gora odaje počast žrtvama ovog ratnog zločina, a 12. put da se žrtava sjećamo ispred zgrade policije u Herceg Novom. Kao i svake godine, položićemo cvijeće i odati počast stradalim žrtvama”, naveli su u saopštenju.

Skupu će prisustvovati i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprava policije.

Prošle godine, skupu je po prvi put zvanično prisustvovao jedan predstavnik Uprave policije, bio je to tadašnji načelnik Centra bezbjednosti Herceg-Novog, Goran Banićević.

“Podsjećamo da je crnogorska policija u maju 1992. nezakonito uhapsila najmanje 66 civila starosti od 18 do 66 godina, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata koji je već buktao u Bosni i Hercegovini, i da ih je kao taoce predala vojsci bosanskih Srba pod vođstvom Radovana Karadžića i Ratka Mladića da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. O ovoj činjenici svjedoče pisana dokumenta. Svi izručeni iz Herceg-Novog 27. maja 1992. su neposredno nakon toga ubijeni, dok je druga grupa 25. maja 1992. upućena u koncentracioni logor u Foču (KPD), i od njih je samo nekolicina preživjela. Još uvijek nisu pronađena tijela svih žrtava deportovanih iz Herceg-Novog 27. maja 1992. godine, niti se pouzdano zna mjesto na kome su stradali.

Žrtve ovog zločina su nesporne, Crna Gora je njihovim porodicama posle četvorogodišnjeg suđenja na osnovu poravnjanja platila naknadu štete zbog nezakonitog djelovanja crnogorske policije koje je dovelo do tragičnih posljedica. Da su nezakonito uhapšeni i izručeni kao taoци utvrđeno je i pravosnažnom krivičnom presudom u Crnoj Gori, kao i presudom Haškog tribunala u predmetu Krnojelac (upravnik logora u Foči). Međutim, sporno je to što sudovi u Crnoj Gori nisu smogli snage da prepoznaju ratni zločin i da ga kazne. Grupa majki, ćerki i sestara stradalih žrtava je podnijela predstavku Evropskom sudu za ljudska prava zbog toga što Crna Gora nije

obezbijedila krivičnu pravdu u ovom slučaju i poštovala ljudsko pravo na život i zabranu mučenja”, navodi se u saopštenju.

HRA, CGO, ANIMA i nekadašnji član Savjeta za građansku kontrolu rada policije, Aleksandar Saša Zeković, prije deset godina (2011) uputili su tadašnjim vlastima tri inicijative od kojih ni jedna do danas nije prihvaćena:

1) predsjedniku Skupštine Crne Gore, Ranku Krivokapiću, i svim šefovima poslaničkih klubova da se proglasi Dan sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica 1992. godine;

2) predsjedniku Vlade Crne Gore Igoru Lukšiću, ministru unutrašnjih poslova Ivanu Brajoviću i ministru kulture Branislavu Mićunoviću, kao i tadašnjem predsjedniku Skupštine Opštine Herceg-Novi, Dejanu Mandiću – da se podigne spomen obilježje žrtvama deportacije izbjeglica 1992. godine ispred objekta Uprave policije u Herceg Novom, i tako podrži želja porodica stradalih žrtava;

3) da crnogorska policija uputi javno izvinjenje zbog nezakonitog hapšenja i izručivanja izbjeglica njima neprijateljskoj vojsci Srpske Republike BiH.

Novom predsjedniku Skupštine Crne Gore, Aleksi Bečiću, takođe su, 19. maja 2021. uputili inicijativu da Skupština proglasi Dan sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica.

Izvor: <https://www.aktuelno.me/crna-gora/ispred-cb-herceg-novi-sjutra-memorijalni-skup-29-godina-od-deportacije-izbjeglica/>

5. Portal *Pobjeda*

Slučaj "Deportacija" jedan od najvećih poraza crnogorskog pravosudnog sistema

NVO obilježile 29 godina nekažnjelog ratnog zločina deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica

Memorijalnim skupom ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi danas u podne obilježeno je 29 godina od ratnog zločina deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica i dalje bez krivične pravde za žrtve, bez spomenika, bez dana sjećanja i izvinjenja policije za nezakonito hapšenje civila i njihovo izručenje u svojstvu talaca vojsci Bosanskih Srba u maju 1992. godine - saopšteno je iz nevladine organizacije Akcija za ljudska prava.

Od najmanje 66, a prema nekim procjenama i više od 80 izručenih civila, najviše muslimana, iz sabirnog centra u Herceg Novom preživjelo je samo 12.

- Nezvanična, građanska Crna Gora svake godine, već 17 godina, odaje počast žrtvama ovog ratnog zločina, a ovo je 12. memorijalni skup pred zgradom Uprave policije u Herceg Novom - precizirano je u saopštenju.

Prvi put ove godine skupu su prisustvovala i predstavnice Ministarstva unutrašnjih poslova Jelena Ćorluka i Dijana Popović, savjetnice ministra.

I ove godine, kao i prošle, skupu su zvanično prisustovali predstavnici Uprave policije, i to pomoćnik direktora Uprave policije Zorana Brđanina Dragan Klikovac i novoizabrani načelnik Centra bezbjednosti Herceg Novi Predrag Žižić.

- I ove godine smo pokazali da ne dopuštamo da se žrtve ovog ratnog zločina zaborave da zahtijevamo utvrđivanje krivične odgovornosti i dostojan memorijal za žrtve. Podsjećamo da je crnogorska policija u maju 1992. nezakonito uhapsila najmanje 66 civila starosti od 18 do 66 godina, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata koji je već buktao u Bosni i Hercegovini, te da ih je kao taoce predala vojsci bosanskih Srba pod vođstvom Radovana Karadžića i Ratka Mladića da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. O ovoj činjenici svjedoče pisana dokumenta i pravosnažna presuda krivičnog suda. Svi izručeni iz Herceg Novog 27. maja 1992. su neposredno nakon toga ubijeni, dok je druga grupa 25. maja 1992. upućena u koncentracioni logor u Foču (KPD), i od njih je samo nekolicina preživjela. Još nisu pronađena tijela svih žrtava deportovanih iz Herceg Novog 27. maja 1992. godine, niti se pouzdano zna mjesto na kome su stradali - navedeno je u saopštenju nevladinih organizacije koje su organizovale memorijalni skup - Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA.

Žrtve ovog zločina su, ističu, nesporne.

- Crna Gora je njihovim porodicama posle četvorogodišnjeg suđenja na osnovu poravnjanja platila naknadu štete zbog nezakonitog djelovanja crnogorske policije koje je dovelo do tragičnih posljedica. Da su nezakonito uhapšeni i izručeni kao taoci utvrđeno je i pravosnažnom krivičnom presudom u Crnoj Gori, kao i presudom Haškog tribunala u predmetu Krnojelac (upravnik logora u Foči). Međutim, sud u Crnoj Gori nije kaznio ovaj zločin. Očekuje se odluka Evropskog suda za ljudska prava u sporu sa Crnom Gorom koji je pokrenula grupa majki, ćerki i sestara stradalih žrtava, zato što država nije poštovala ljudsko pravo na život i zabranu mučenja jer nije obezbijedila krivičnu pravdu - navedeno je u saopštenju.

HRA, CGO, ANIMA i nekadašnji član Savjeta za građansku kontrolu rada policije Aleksandar Saša Zeković su prije deset godina (2011. godine) uputili tadašnjim vlastima tri inicijative od kojih ni jedna do danas nije prihvaćena. Novom predsjedniku Skupštine Crne Gore Aleksi Bečiću su, kako je istaknuto, 19. maja 2021. godine takođe uputili inicijativu da Skupština proglasi Dan sjećanja.

- Inicijativu za podizanje spomen obilježja žrtvama deportacije izbjeglica uputićemo svim odborničkim klubovima Skupštine Opštine Herceg Novi nakon formiranja vlasti u toj opštini - navedeno je u saopštenju.

Izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava Tea Gorjanc Prelević rekla je da je "deportacija, a zapravo, lov na taoce po crnogorskom primorju za potrebe vojske Srpske Republike u Bosni i Hercegovini bio je ratni zločin, iako to crnogorski sudovi pod političkim pritiskom nijesu utvrdili".

- Zbog toga Evropska komisija svake godine ponavlja da su presude o ratnim zločinima bile zasnovane na greškama. Crna Gora s takvim pristupom ratnim zločinima ne treba da bude primljena u Evropsku uniju, kao ni bilo koja druga država koja vrijeđa prava žrtava na istinu i pravdu - smatra Gorjanc Prelević.

Tužilaštvo već šest godina od kako je to obećano nije uradilo ništa po pitanju komandne odgovornosti za ovaj zločin, iako se zna da su u maju te 1992. godine dnevni policijski bilteni o hapšenju izbjeglica stizali do svih najviših adresa tadašnje vlasti, te da postoje dokazi o tome da je državno tužilaštvo odobrilo tu zločinačku policijsku akciju.

- Pohvalno je što su novi ministar unutrašnjih poslova Sergej Sekulović i direktor policije Zoran Brđanin uputili svoje predstavnike da danas budu ovdje sa nama. Međutim, prava reforma će stići onda kada se na ovom mjestu podigne spomenik, kada Skupština Crne Gore proglasi Dan sjećanja na žrtve deportacije, i kada se otvori nova krivična istraga onako kako je trebalo da se

vodi od početka, kako je to još 2014. tužilaštvu objasnio ekspert Evropske unije - istakla je Gorjanc Prelević.

Na kraju bih rekla još i to da je u istrazi i na suđenju nekoliko policajaca svjedočilo da su oslobodili uhapšene izbjeglice jer su zaključili da im se „ništa dobro ne bi moglo desiti“ posle deportacije.

Savjetnik u NVO Centar za građansko obrazovanje Miloš Vukanović kazao je da sljedeće godine obilježićemo tri decenije od jedne od najmračnijih trenutka naše savremene istorije.

- Trenutka kada su se u Crnoj Gori lovili oni koji su tražili spas u njoj, trenutka kada su crnogorke ulice postale deportaciona zona za nepoželjne. Kao dodatna so na ranu, način na koji je ovaj slučaj procesuiran u crnogorskom pravosuđu nesumnjivo pokazao da crnogorsko pravosuđe nije imalo profesionalne hrabrosti da svoj posao radi u skladu sa zakonom, a da tadašnja politička elita nije ni htjela ni mogla da napravi otklon i preuzme odgovornost za zločine sopstvene prošlosti, a samim tim cijelu Crnu Goru zarobio pod opterećenjem 90ih - naveo je Vukanović. Slučaj “Deportacija” je, prema njegovim riječima, jedan od najvećih poraza crnogorskog pravosudnog sistema i cijelog crnogorskog društva.

- Zbog toga tražimo od tužilaštva da ozbiljno prispita ovaj i ostale slučajeve i intenzivira rad na svim aspektima tranzicione pravde, pogotovo na ratne zločine. U suprotnom naš put ka EU će biti itekako otežan - naglasio je Vukanović.

Izvor: <https://www.pobjeda.me/clanak/slucaj-deportacija-jedan-od-najvecih-poraza-crnogorskog-pravosudnog-sistem>

6. Portal PCNEN

Obilježena godišnjica ratnog zločina deportacije građana BiH

Memorijalnim skupom ispred Centra bezbjednosti Herceg-Novi danas u podne obilježeno je 29 godina od ratnog zločina deportacije građana BiH koji su izbjegli u Crnu Goru nakon početka ratnih sukoba u toj bivšoj jugoslovenskoj republici. Od najmanje 66, a prema nekim procjenama i više od 80 muškaraca civila, najviše Bošnjaka, iz sabirnog centra u Herceg-Novom preživjelo je samo 12.

“Deportacija, a zapravo, lov na taoce po crnogorskom primorju za potrebe vojske Srpske Republike u Bosni i Hercegovini, bio je ratni zločin, iako to crnogorski sudovi, pod političkim

pritiskom, nijesu utvrdili. Zbog toga Evropska komisija svake godine ponavlja da su presude o ratnim zločinima bile zasnovane na greškama”, kazale je izvršna direktorica Akcije za ljudska prava **Tea Gorjanc Prelević**.

“Slučaj ‘Deportacija’ je jedan od najvećih poraza crnogorskog pravosudnog sistema i cijelog crnogorskog društva i zbog toga tražimo od tužilaštva da ozbiljno prispita ovaj i ostale slučajeve i intezivira rad na svim aspektima tranzicione pravde, pogotovo na ratne zločine. U suprotnom naš put ka EU će biti itekako otežan”, kazao je **Miloš Vukanović**, savjetnik NVO Centar za građansko obrazovanje.

Nezvanična, građanska, Crna Gora svake godine, već 17 godina, odaje počast žrtvama ovog ratnog zločina, a ovo je 12. memorijalni skup pred zgradom Uprave policije u Herceg Novom.

Današnji skup su organizovale nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, a učestvovali su predstavnici političkih stranaka: Građanski pokret URA, Bošnjačka stranka, Socijaldemokratska partija, DEMOS-a i Socijaldemokrate. Skupu je prisustvovao i Alen Bajrović, sin deportovanog Osmana Bajrovića, čiji posmrtni ostaci još uvijek nijesu pronađeni, građanski aktivista Aleksandar Saša Zeković, kao i predstavnici nevladinih organizacija Broj 19, Adamas, Evropska asocijacija za pravo i finansije (EALF) i građani Emil Redžematović i Orhan Šahmanović, **saopštili su organizatori memorijalnog skupa**.

Prvi put ove godine skupu su prisustvovala i predstavnice ministra unutrašnjih poslova Jelena Ćorluka i Dijana Popović, savjetnice ministra unutrašnjih poslova Sergeja Sekulovića.

I ove godine, kao i prošle, skupu su zvanično prisustvovali predstavnici Uprave policije, i to, pomoćnik direktora Uprave policije Dragan Klikovac, i novoizabrani načelnik Centra bezbjednosti Herceg Novi, Predrag Žižić.

Najavljeno je da će inicijativu za podizanje spomen obilježja žrtvama deportacije izbjeglica biti upućena svim odborničkim klubovima Skupštine Opštine Herceg Novi nakon formiranja vlasti u toj opštini.

Organizatori današnjeg skupa su nedavno **uputili inicijativu** predsjedniku Skupštine Crne Gore da se datum deportacije proglasi danom sjećanja.

Ranije **je sličnu inicijativu** predsjedniku parlamenta Aleksi Bečiću uputio civilni aktivista i bloger Omer Šarkić.

Izvor: <https://www.pcnen.com/portal/2021/05/25/obiljezana-godisnjica-ratnog-zlocina-deportacije-gradana-bih/>

7. Portal Novi

Obilježeno 29 godina od deportacije BiH izbjeglica

“Svojim prisustvom obilježavanju 29. godina od deportacije bosansko – hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore, 1992. godine, odajemo počast nevinim žrtvama, ali želimo i na ovaj način da osudimo taj zločin i ukažemo javnosti da je to nešto što ne smijemo zaboraviti. Upravo stanica policije u Herceg Novom, koja je te '92 godine bila sabirni centar treba svakoga od nas da opominje da je to zločin koji se nikada i nikome više ne smije ponoviti”, saopšteno je iz kabineta ministra unutrašnjih poslova.

Memorijalni skup organizovali su Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje Anima.

Izvor: <https://portalnovi.me/info/obiljezeno-29-godina-od-deportacije-bih-izbjeglica/>

8. Portal Boka News

Obilježeno 29 godina od deportacije bosansko hercegovačkih izbjeglica iz Herceg Novog

Da se ne ponovi

Ispred zgrade hercegnovskog Centra bezbjednosti danas je obilježeno 29 godina od zločina deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica, koji su nezakonito uhapšeni i kao taoци izručeni vojsci Republike Srpske. Organizatori memorijalnog okupljanja - NVO Akcija za ljudska prava, CGO i Anima ponovo su zatražili od nadležnih da utvrde krivičnu odgovornost i omoguće podizanje spomen obilježja.

“Prošlo je 29 godina od 25. i 27. maja 1992. godine kada je crnogorska policija uhapsila, a potom isporučila kao taoce najmanje 66 izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, koji su spas od rata potražili na crnogorskom primorju. Samo 12 ih je preživjelo, a nekima još uvijek nijesu pronađeni posmrtni ostaci”, podsjetila je direktorica Akcije za ljudska prava Tea Gorjanc Prelević.

Ona je ustvrdila da su žrtve nesporne, jer je država Crna Gora nakon suđenja porodicama žrtava na osnovu poravnjanja isplatila naknadu odštetu, ali pod političkim pritiskom crnogorsko pravosuđe nije smoglo snage da utvrdi da se radilo o ratnom zločinu.

Sada se očekuje odluka evropskog suda za ljudska prava, na predstavku koju su podnijele porodice.

Sin žrtve Omera Bajrovića, Alen ogorčen je na državnu i lokalnu vlast, tužilaštvo i sudove, ali Evropsku uniju koja nije dovoljno uradila na zaštiti ljudskih prava.

“Najveća mi je želja da pronađem posmrtnu ostatke oca kako bih ga dostojno sahranio”, kaže Alen.

Jedan od preživjelih, građanin Plava i Herceg Novog Emil Redžematović zauvijek pamti šest sati provedenih u Centru Bezbjednosti Herceg Novi 25. maja 1992. godine. Spasio ga je zaposleni na portirnici hercegnovskog MUP-a.

Crna Gora se mora suočiti sa prošlošću ako misli da postane dio evropske zajednice – smatraju Miloš Vukanović iz CGO i Ervina Dabižinović iz Anime

Skupu su prisustvovali i predstavnici Uprave policije Dragan Klikovac i predrag Žižić i savjetnice ministra Sergeja Sekulovića, Dijana Popović i Jelena Ćorluka koja je upozorila da se nešto tako “više nikada i nikome ne smije dogoditi”.

Pored gradjana i rodbine žrtava, skupu su prisustvovali i predstavnici MUP-a, te političkih stranaka: SDP, SD, URE, Demosa i Bošnjačke stranke. Predstavnik najvećih partija u Opštini i državi nije bilo.

Izvor: <https://www.bokanews.me/featured/obiljezeno-29-godina-od-deportacije-bosansko-hercegovackih-izbjeglica-iz-herceg-novog/>

9. Portal *Luča*

U HERCEG NOVOM: MUP prvi put na obilježavanju godišnjice deportacije

Predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) i Uprave policije (UP) prisustvovali su obilježavanju 29 godina od deportacije bosansko – hercegovackih izbjeglica 1992. godine.

„Prvi put otkad se na ovaj način odaje počast žrtvama, MUP je bio dio ovog skupa“, navodi se na Twitter nalogu Ministarstva.

Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA u podne, ispred Centra bezbjednosti Herceg-

Novi, organizovale su memorijalno okupljanje radi obilježavanja 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore 1992. godine.

Kao i svake godine, položili su cvijeće i odali počast stradalim žrtvama.

Tea Gorjanc-Prelević, izvršna direktorica NVO Akcija za ljudska prava saopštila je da je pohvalno što su novi ministar unutrašnjih poslova Sergej Sekulović i direktor policije Zoran Brdjanin uputili svoje predstavnike da danas budu na obilježavanju godišnjice deportacije.

“Međutim, prava reforma će stići onda kada se na ovom mjestu podigne spomenik, kada Skupština Crne Gore proglasi Dan sjećanja na žrtve deportacije, i kada se otvori nova krivična istraga onako kako je trebalo da se vodi od početka, kako je to još 2014. tužilaštvu objasnio ekspert Evropske unije. Danas se ponovo sjećamo svih tih nevinih ljudi i okajavamo zločin za koji mi nismo odgovorni dok država ne nadje način da odgovorni odgovaraju. Hvala vam što smo i ove godine u tome zajedno”, poručila je Gorjanc-Prelević.

Miloš Vukanović, savjetnik NVO Centar za građansko obrazovanje kazao je da je slučaj “Deportacija” jedan od najvećih poraza crnogorskog pravosudnog sistema i cijelog crnogorskog društva i zbog toga traži od tužilaštva da ozbiljno preispita ovaj i ostale slučajeve.

“U suprotnom naš put ka EU će biti itekako otežan. Koristimo priliku da pozovem nadležne institucije da proaktivno djeluju u pravcu pronalaženja posmrtnih ostataka lica koja su nestala tokom oružanih sukoba i da podsjetimo na pravo porodica da znaju sudbinu najbližih koji se vode kao nestali. Znamo da danas mnoge porodice tragaju za svojim najmilijima koji su nestali tokom ovog zločinačkog poduhvata”, poručio je Vukanović.

Izvor: <https://portalluca.me/u-herceg-novom-mup-prvi-put-na-obiljezavanju-godisnjice-deportacije/>

10. Portal Monitor

DEPORTACIJA BIH IZBJEGLICA – 29. GODINA OD NAJVEĆEG ZLOČINA U NOVIJOJ ISTORIJI CRNE GORE: Bez dana sjećanja

Građanski aktivista Omer Šarkić je 19. aprila uputio Inicijativu predsjedniku Skupštine Aleksi Bečiću da se 27. maj proglasi danom sjećanja na deportaciju BiH izbjeglica. Iz Skupštine je odgovoreno ćutanjem. „Činjenica da nije proglašen dan sjećanja na deportaciju bih izbjeglica ne

umanjuje naš pijetet prema žrtvama a ni saosjećanje u boli sa porodicama nastradalih”, odgovoreno je Monitoru iz Bečićevog kabineta.

Bez krivične pravde za žrtve, bez spomenika, bez dana sjećanja i izvinjenja države za nezakonito hapšenje civila i njihovo izručenje u logor i smrt, obilježena je 29. godina od najvećeg zločina u modernoj istoriji Crne Gore. Memorijalni skup je održan u utorak ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi. Pored članova porodica deportovanih i ubijenih, skup već 12 godina organizuju Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje *Anima*. Učestvovali su i predstavnici URA-e, Bošnjačke stranke, SDP-a, Demosa, Socijaldemokrata, a prisustvovali su i predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova.

„Crnogorska policija je učinila korak naprijed u suočavanju sa sopstvenom prošlošću prisustvom pomoćnika direktora na ovogodišnjoj komemoraciji. Prošle godine je bio prisutan samo načelnik CB Herceg Novi a sve ranije komemoracije su zvanično ignorisane”, izjavio je **Aleksandar Saša Zeković**, aktivista za ljudska prava. On ističe da je „nažalost opet izostalo izvinjenje i nije govorio prisutni pomoćnik direktora policije, nego savjetnica u MUP-u što je neprihvatljiv nivo da se sami dolazak neke delegacije prepozna i kao izvinjenje. Izvinjenje ne treba da se doživljava nego da ga jasno saopšti visoki zvaničnik policije ili Vlade Crne Gore”.

Crnogorska policija je u maju 1992. nezakonito uhapsila najmanje 66 civila (po nekim podacima uhapšeno je čak 150 civila) bosanskohercegovačkih izbjeglica starosti od 18 do 66 godina, i predala ih vojsci bosanskih Srba. Svi izručeni iz Herceg Novog 27. maja 1992. su neposredno nakon toga ubijeni. Dva dana ranije, jedna grupa je upućena u logor u Foči. Samo je nekolicina preživjela. Još nisu pronađena tijela svih žrtava deportovanih iz Herceg Novog niti se pouzdano zna gdje su stradali.

O ovom zločinu ne uči se u školama. DPS koji je vladao i te 1992. sve do prošle godine svim silama je nastojao da zataška ovaj zločin. Promjenom vlasti nijesu stigle promjene u odnosu prema zločinima i suočavanju sa prošlošću.

Civilni aktivista **Omer Šarkić** je 19. aprila uputio Inicijativu predsjedniku Skupštine **Aleksi Bečiću** da se 27. maj proglasi danom sjećanja na deportaciju BiH izbjeglica.

„Na moje iznenađenje, inicijativa je odbijena i to na način na koji je to upravo radila prethodna vlast kada joj nešto nije po volji – šutnjom”, objavio je Šarkić prošle sedmice.

Izvor: <https://www.monitor.co.me/deportacija-bih-izbjeglica-29-godina-od-najveceg-zlocina-u-novijoi-istoriji-crne-gore-bez-dana-sjecanja/>

11. Portal *Cafe del Montenegro*

Obilježeno 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica

Memorijalnim skupom ispred Centra bezbjednosti Herceg-Novog danas u podne obilježeno je 29 godina od ratnog zločina deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica i dalje bez krivične pravde za žrtve, bez spomenika, bez dana sjećanja i izvinjenja policije za nezakonito hapšenje civila i njihovo izručenje u svojstvu talaca vojsci Bosanskih Srba u maju 1992. godine, saopšteno je iz Akcije za ljudska prava.

“Od najmanje 66, a prema nekim procjenama i preko 80 izručenih civila, najviše Muslimana, iz sabirnog centra u Herceg-Novom preživjelo je samo 12. Nezvanična, građanska, Crna Gora svake godine, već 17 godina, odaje počast žrtvama ovog ratnog zločina, a ovo je 12. memorijalni skup pred zgradom Uprave policije u Herceg Novom”, navodi se saopštenju.

Skup su organizovale nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, a učestvovali su predstavnici političkih stranaka: Građanski pokret URA, Bošnjačka stranka, Socijaldemokratska partija, DEMOS-a i Socijaldemokrate. Skupu je prisustvovao i **Alen Bajrović**, sin deportovanog Osmana Bajrovića, čiji posmrtni ostaci još uvijek nijesu pronađeni, građanski aktivista **Aleksandar Saša Zeković**, kao i predstavnici nevladinih organizacija Broj 19, Adamas, Evropska asocijacija za pravo i finansije (EALF) i građani **Emil Redžematović** i **Orhan Šahmanović**.

“Prvi put ove godine skupu su prisustvovali i predstavnice ministra unutrašnjih poslova **Sergeja Sekulovića**, **Jelena Ćorluka** i **Dijana Popović**, njegove savjetnice. I ove godine, kao i prošle, skupu su zvanično prisustvovali predstavnici Uprave policije, i to, pomoćnik direktora Uprave policije **Zorana Brđanina**, **Dragan Klikovac**, i novoizabrani načelnik Centra bezbjednosti Herceg Novi, **Predrag Žižić**. I ove godine smo pokazali da ne dopuštamo da se žrtve ovog ratnog zločina zaborave, da zahtijevamo utvrđivanje krivične odgovornosti i dostojan memorijal za žrtve”, navodi se u saopštenju.

Iz HRA podsjećaju da je crnogorska policija u maju 1992. nezakonito uhapsila najmanje 66 civila starosti od 18 do 66 godina, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata koji je već buktao u Bosni i Hercegovini, i da ih je kao taoce predala vojsci bosanskih Srba pod vođstvom Radovana Karadžića i Ratka Mladića da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika.

“O ovoj činjenici svjedoče pisana dokumenta i pravosnažna presuda krivičnog suda. Svi izručeni iz Herceg-Novog 27. maja 1992. su neposredno nakon toga ubijeni, dok je druga grupa 25. maja

1992. upućena u koncentracioni logor u Foču (KPD), i od njih je samo nekolicina preživjela. Još uvijek nisu pronađena tijela svih žrtava deportovanih iz Herceg-Novog 27. maja 1992. godine, niti se pouzdano zna mjesto na kome su stradali”, pojašnjavaju u HRA.

Žrtve ovog zločina su nesporne, dodaju, Crna Gora je njihovim porodicama poslije četvorogodišnjeg suđenja na osnovu poravnjanja platila naknadu štete zbog nezakonitog djelovanja crnogorske policije koje je dovelo do tragičnih posljedica. Da su nezakonito uhapšeni i izručeni kao taoci utvrđeno je i pravosnažnom krivičnom presudom u Crnoj Gori, kao i presudom Haškog tribunala u predmetu Krnojelac (upravnik logora u Foči).

Međutim, sud u Crnoj Gori nije kaznio ovaj zločin. Očekuje se odluka Evropskog suda za ljudska prava u sporu sa Crnom Gorom koji je pokrenula grupa majki, ćerki i sestara stradalih žrtava, zato što država nije poštovala ljudsko pravo na život i zabranu mučenja jer nije obezbijedila krivičnu pravdu.

“HRA, CGO, ANIMA i nekadašnji član Savjeta za građansku kontrolu rada policije, Aleksandar Saša Zeković, prije deset godina (2011. godine) uputili su tadašnjim vlastima tri inicijative od kojih ni jedna do danas nije prihvaćena: 1) predsjedniku Skupštine Crne Gore, Ranku Krivokapiću, i svim šefovima poslaničkih klubova da se proglasi Dan sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica 1992. godine; 2) predsjedniku Vlade Crne Gore Igoru Lukšiću, ministru unutrašnjih poslova Ivanu Brajoviću i ministru kulture Branislavu Mićunoviću, kao i tadašnjem predsjedniku Skupštine Opštine Herceg-Novi, Dejanu Mandiću – da se podigne spomen obilježje žrtvama deportacije izbjeglica 1992. godine ispred objekta Uprave policije u Herceg Novom, i tako podrži želja porodica stradalih žrtava; 3) da crnogorska policija uputi javno izvinjenje zbog nezakonitog hapšenja i izručivanja izbjeglica njima neprijateljskoj vojsci Srpske Republike BiH”, ističu u saopštenju.

Novom predsjedniku Skupštine Aleksi Bečiću, 19. maja ove 2021. godine takođe su, dodaju, uputili inicijativu da Skupština proglasi Dan sjećanja.

Inicijativu za podizanje spomen obilježja žrtvama deportacije izbjeglica uputićemo svim odborničkim klubovima Skupštine Opštine Herceg Novi nakon formiranja vlasti u toj opštini.

Izvršna direktorica HRA **Tea Gorjanc Prelević** kazala je da deportacija, a zapravo, lov na taoce po crnogorskom primorju za potrebe vojske Srpske Republike u Bosni i Hercegovini, bio je ratni zločin, iako to crnogorski sudovi, pod političkim pritiskom, nijesu utvrdili.

“Zbog toga Evropska komisija svake godine ponavlja da su presude o ratnim zločinima bile zasnovane na greškama”, rekla je ona.

Savjetnik NVO Centar za građansko obrazovanje **Miloš Vukanović** kazao je da će se sljedeće godine obilježiti tri decenije od jedne od najmračnijih trenutka naše savremene istorije.

“Trenutka kada su se u Crnoj Gori lovili oni koji su tražili spas u njoj, trenutka kada su crnogorke ulice postale deportaciona zona za nepoželjne. Kao dodatna so na ranu, način na koji je ovaj slučaj procesuiran u crnogorskom pravosuđu nesumnjivo pokazao da crnogorsko pravosuđe nije imalo profesionalne hrabrosti da svoj posao radi u skladu sa zakonom, a da tadašnja politička elita nije ni htjela ni mogla da napravi otklon i preuzme odgovornost za zločine sopstvene prošlosti, a samim tim cijelu Crnu Goru zarobio pod opterećenjem 90ih”, rekao je on.

Izvor: <https://www.cdm.me/hronika/obiljezeno-29-godina-od-deportacije-bosansko-hercegovackih-izbjeglica/>

12. Portal AA

Crna Gora: U Herceg Novom obilježena 29. godišnjica deportacije bh. izbjeglica

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u BiH, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika

Ovih dana se navršava 29 godina otkako je u Crnoj Gori izvršen zločin protiv izbjeglih Bošnjaka iz Bosne i Hercegovine, poznatiji kao "Deportacija izbjeglica". Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Anima danas su u podne, ispred zgrade Centra bezbjednosti Herceg Novi, odakle je većina izbjeglica organizovano nezakonito deportovana, položili cvijeće i zajednički odali počast žrtvama, javlja Anadolu Agency (AA).

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u BiH, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. Među uhapšenima, više od 60 civila su bili bošnjačke nacionalnosti, dok je nekoliko osoba bilo srpske nacionalnosti.

Većina izručenih odmah su ubijeni, ostali su ubijeni u logorima, a nekolicina je preživjela mučenje i na kraju su razmijenjeni. Još uvijek se za posmrtnim ostacima nekih žrtva deportovanih iz Herceg Novog traga.

Tea Gorjanc-Prelević, direktorka Akcije za ljudska prava, poručila je danas da će uskoro tri decenije od ovog zločina, a da oni najodgovorniji nijesu procesuirani.

Prema riječima Miloša Vukanovića iz CGO-a, krajnje je vrijeme da se zločin počinjen 1992. godine konačno sudski procesuiraju.

“Pozivam Evropsku uniju da se zapita šta se to dogodilo na teritoriji Crne Gore“, kazao je Vukanović.

Na današnjem okupljanju bio je i Alen Bajrović, čiji je otac Osman odveden u smrt 27. maja 1992. godine. On je s porodicom te godine stigao u Herceg Novi, odakle je i deportovan.

“Ogorčen sam što nema procesuiranih, što Crna Gora ovaj slučaj nije dovela do kraja. Predstavnicima vlasti poručujem da je vrijeme da se izgradi spomenik žrtvama. Moja najveća želja je da nađem kosti mog oca i da ih sahranim“, kazao je Bajrović.

Današnjem okupljanju prisustvovali su predstavnici nevladinog sektora, političkih partija, ali i Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije.

Tokom sudskog postupka koji je vođen 2012. godine, devet bivših crnogorskih policajaca optuženih za deportacije oslobođeno je optužbi, nakon što je Viši sud u Podgorici presudio da, iako su hapšenja bila nezakonita, ona nisu predstavljala ratni zločin, a devet optuženih osoba nisu pripadale nijednoj strani u ratu u Bosni i Hercegovini.

Izvor: <https://www.aa.com.tr/ba/balkan/crna-gora-u-herceg-novom-obilje%C5%BEena-29-godi%C5%A1njica-deportacije-bh-izbjeglica/2253940>

13. Portal *Balkan insight*

Crnogorski aktivisti obilježili godišnjicu ratnih deportacija

Crnogorski aktivisti za ljudska prava položili su vijence ispred sjedišta policije u Herceg Novom u znak sjećanja na ratne deportacije izbjeglica bošnjačke nacionalnosti u srpske logore.

Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA obilježili su danas godišnjicu deportacije najmanje 66 izbjeglica bošnjačke i nekoliko njih srpske nacionalnosti iz Herceg Novog i zatražili izgradnju trajnog spomenika žrtvama.

Oni su nezakonito pritvoreni i dovedeni u zgradu Centra bezbjednosti u Herceg Novom, u blizini granice s Bosnom i Hercegovinom, odakle su 25. i 27. maja 1992. godine autobusima deportovani na teritoriju pod kontrolom bosanskih Srba.

Poslani su u srpski logor u Foči u istočnoj Bosni. Preživjelo je samo nekoliko njih, a posmrtni ostaci većine žrtava još uvijek nisu pronađeni.

„Deportacija ... je bila ratni zločin, iako to crnogorski sudovi, pod političkim pritiskom, nijesu utvrdili“, rekla je medijima izvršna direktorica Akcije za ljudska prava Tea Gorjanc-Prelević.

Devetorica bivših policajaca optuženih za deportaciju oslobođeni su u novembru 2012. godine nakon što je sud presudio da, iako su hapšenja bila nezakonita, nisu predstavljala ratni zločin a policajci nisu bili ni na jednoj od strana u ratu u BiH.

Obilježavanju godišnjice deportacije po prvi put su prisustvovali predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije.

Bivša vlada koju je predvodila Demokratska partija socijalista (DPS) Mila Đukanovića nikada nije odgovorila na prijedlog nevladinih organizacija za postavljanje spomenika žrtvama u Herceg Novom. DPS je u Crnoj Gori bila na vlasti od 1990. do prošle godine, a Đukanović je u vrijeme deportacije izbjeglica bio premijer. Danas je on predsjednik Crne Gore.

Miloš Vukanović iz Centra za građansko obrazovanje pozvao je novu vladu da prduzme akciju.

„Pozivamo novu vlast da napokon dozvoli postavljanje komemorativne ploče na mjestu CB Herceg Novi“, rekao je on.

Sudska nagodba sa 200 članova porodica žrtava i nekoliko preživjelih postignuta je u decembru 2008, nakon parnice koja je trajala skoro četiri godine. Crna Gora je porodicama isplatila ukupno 4.135.000 evra odštete zbog nezakonitih radnji crnogorske policije.

Porodice žrtava su 2013. godine tužile Crnu Goru pred Evropskim sudom za ljudska prava u Strazburu, tvrdeći da istraga nije vođena detaljno i da nisu istražene sve osobe odgovorne za zločin, uključujući i najviše zvaničnike.

U svom izvještaju o Crnoj Gori za 2020. godinu, Evropska komisija je ponovila upozorenja da bi ratni zločini trebalo da budu glavni prioritet tokom pregovora o pridruživanju, te pozvala Crnu Goru da proširi obim krivičnog gonjenja.

Kao dio Jugoslavije, Crna Gora je direktno učestvovala u ratovima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini pod vođstvom Slobodana Miloševića.

Izvor: <https://balkaninsight.com/2021/05/25/crnogorski-aktivisti-obiljezili-godisnjicu-ratnih-deportacija/?lang=sr>

14. Tuzlanski Portal

Crna Gora: U Herceg Novom obilježena 29. godišnjica deportacije bh. izbjeglica

Ovih dana se navršava 29 godina otkako je u Crnoj Gori izvršen zločin protiv izbjeglih Bošnjaka iz Bosne i Hercegovine, poznatiji kao "Deportacija izbjeglica". Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Anima danas su u podne, ispred zgrade Centra bezbjednosti Herceg Novi, odakle je većina izbjeglica organizovano nezakonito deportovana, položili cvijeće i zajednički odali počast žrtvama.

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u BiH, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. Među uhapšenima, više od 60 civila su bili bošnjačke nacionalnosti, dok je nekoliko osoba bilo srpske nacionalnosti.

Većina izručenih odmah su ubijeni, ostali su ubijeni u logorima, a nekolicina je preživjela mučenje i na kraju su razmijenjeni. Još uvijek se traga za posmrtnim ostacima nekih žrtva deportovanih iz Herceg Novog traga.

Tea Gorjanc-Prelević, direktorka Akcije za ljudska prava, poručila je danas da će uskoro tri decenije od ovog zločina, a da oni najodgovorniji nijesu procesuirani.

Prema riječima Miloša Vukanovića iz CGO-a, krajnje je vrijeme da se zločin počinjen 1992. godine konačno sudski procesuiru. "Pozivam Evropsku uniju da se zapita šta se to dogodilo na teritoriji Crne Gore", kazao je Vukanović.

Na današnjem okupljanju bio je i Alen Bajrović, čiji je otac Osman odveden u smrt 27. maja 1992. godine. On je s porodicom te godine stigao u Herceg Novi, odakle je i deportovan. "Ogorčen sam što nema procesuiranih, što Crna Gora ovaj slučaj nije dovela do kraja. Predstavnicima vlasti poručujem da je vrijeme da se izgradi spomenik žrtvama. Moja najveća želja je da nađem kosti mog oca i da ih sahranim", kazao je Bajrović.

Današnjem okupljanju prisustvovali su predstavnici nevladinog sektora, političkih partija, ali i Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije.

Tokom sudskog postupka koji je vođen 2012. godine, devet bivših crnogorskih policajaca optuženih za deportacije oslobođeno je optužbi, nakon što je Viši sud u Podgorici presudio da, iako su hapšenja bila nezakonita, ona nisu predstavljala ratni zločin, a devet optuženih osoba nisu pripadale nijednoj strani u ratu u Bosni i Hercegovini. (AA)

Izvor: <https://tuzlanski.ba/oko-nas/region/crna-gora-u-herceg-novom-obiljezana-29-godisnjica-deportacije-bh-izbjeglica/>

15. Portal *Hayat*

POSLANI U SMRT: U HERCEG NOVOM OBILJEŽENA 29. GODIŠNJICA DEPORTACIJE BH. IZBJEGLICA

Ovih dana se navršava 29 godina otkako je u Crnoj Gori izvršen zločin protiv izbjeglih Bošnjaka iz Bosne i Hercegovine, poznatiji kao "Deportacija izbjeglica".

Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Anima danas su u podne, ispred zgrade Centra sigurnosti Herceg Novi, odakle je većina izbjeglica organizovano nezakonito deportovana, položili cvijeće i zajednički odali počast žrtvama.

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u BiH, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. Među uhapšenima, više od 60 civila su bili bošnjačke nacionalnosti, dok je nekoliko osoba bilo srpske nacionalnosti.

Većina izručenih odmah su ubijeni, ostali su ubijeni u logorima, a nekolicina je preživjela mučenje i na kraju su razmijenjeni. Još uvijek se za posmrtnim ostacima nekih žrtva deportovanih iz Herceg Novog traga.

Tea Gorjanc-Prelević, direktorka Akcije za ljudska prava, poručila je danas da će uskoro tri decenije od ovog zločina, a da oni najodgovorniji nijesu procesuirani. Prema riječima Miloša Vukanovića iz CGO-a, krajnje je vrijeme da se zločin počinjen 1992. godine konačno sudski procesuiraju.

- Pozivam Evropsku uniju da se zapita šta se to dogodilo na teritoriji Crne Gore – kazao je Vukanović.

Na današnjem okupljanju bio je i Alen Bajrović, čiji je otac Osman odveden u smrt 27. maja 1992. godine. On je s porodicom te godine stigao u Herceg Novi, odakle je i deportovan.

- Ogorčen sam što nema procesuiranih, što Crna Gora ovaj slučaj nije dovela do kraja. Predstavnicima vlasti poručujem da je vrijeme da se izgradi spomenik žrtvama. Moja najveća želja je da nađem kosti mog oca i da ih sahranim – kazao je Bajrović.

Današnjem okupljanju prisustvovali su predstavnici nevladinog sektora, političkih partija, ali i Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije.

Tokom sudskog postupka koji je vođen 2012. godine, devet bivših crnogorskih policajaca optuženih za deportacije oslobođeno je optužbi, nakon što je Viši sud u Podgorici presudio da, iako su hapšenja bila nezakonita, ona nisu predstavljala ratni zločin, a devet optuženih osoba nisu pripadale nijednoj strani u ratu u Bosni i Hercegovini.

Izvor: <https://hayat.ba/poslani-u-smrt-u-herceg-novom-obiljezana-29-godisnjica-deportacije-bh-izbjeglica/420063/>

16. Portal *Oslobođenje*

Sjećanje na "Deportaciju izbjeglica" - Zločin protiv izbjeglih Bošnjaka u Crnoj Gori

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u BiH, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika.

Ovih dana se navršava 29 godina otkako je u Crnoj Gori izvršen zločin protiv izbjeglih Bošnjaka iz Bosne i Hercegovine, poznatiji kao "Deportacija izbjeglica".

Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Anima danas su u podne, ispred zgrade Centra bezbjednosti Herceg Novi, odakle je većina izbjeglica organizovano nezakonito deportovana, položili cvijeće i zajednički odali počast žrtvama.

Crnogorska policija u maju i junu 1992. godine uhapsila je najmanje 66 civila, koji su u Crnu Goru izbjegli od rata u BiH, i u svojstvu talaca ih predala vojsci bosanskih Srba da im posluže za razmjenu ratnih zarobljenika. Među uhapšenima, više od 60 civila su bili bošnjačke nacionalnosti, dok je nekoliko osoba bilo srpske nacionalnosti.

Većina izručenih odmah su ubijeni, ostali su ubijeni u logorima, a nekolicina je preživjela mučenje i na kraju su razmijenjeni. Još uvijek se za posmrtnim ostacima nekih žrtava deportovanih iz Herceg Novog traga.

Tea Gorjanc-Prelević, direktorka Akcije za ljudska prava, poručila je danas da će uskoro tri decenije od ovog zločina, a da oni najodgovorniji nisu procesuirani.

Prema riječima Miloša Vukanovića iz CGO-a, krajnje je vrijeme da se zločin počinjen 1992. godine konačno sudski procesuiraju.

- Pozivam Evropsku uniju da se zapita šta se to dogodilo na teritoriji Crne Gore - kazao je Vukanović.

Na današnjem okupljanju bio je i Alen Bajrović, čiji je otac Osman odveden u smrt 27. maja 1992. godine. On je s porodicom te godine stigao u Herceg Novi, odakle je i deportovan.

- Ogorčen sam što nema procesuiranih, što Crna Gora ovaj slučaj nije dovela do kraja. Predstavnicima vlasti poručujem da je vrijeme da se izgradi spomenik žrtvama. Moja najveća želja je da nađem kosti mog oca i da ih sahranim - kazao je Bajrović.

Današnjem okupljanju prisustvovali su predstavnici nevladinog sektora, političkih partija, ali i Ministarstva unutrašnjih poslova i Uprave policije.

Tokom sudskog postupka koji je vođen 2012. godine, devet bivših crnogorskih policajaca optuženih za deportacije oslobođeno je optužbi, nakon što je Viši sud u Podgorici presudio da, iako su hapšenja bila nezakonita, ona nisu predstavljala ratni zločin, a devet optuženih osoba nisu pripadale nijednoj strani u ratu u Bosni i Hercegovini.

Izvor: <https://www.oslobodjenje.ba/vijesti/region/sjecanje-na-deportaciju-izbjeglica-zlocin-protiv-izbjeglih-bosnjaka-u-crnoj-gori-659472>

17. Portal *Standard*

Luča se pridružila obilježavanju godišnjice deportacije u Herceg Novom

Nevladina organizacija(NVO) 'Forum slobodnih građana Luča' pridružila se obilježavanju 29. godišnjice od deportacije izbjeglica iz Bosne i Hercegovine, a koje su u Crnoj Gori pokušale naći spas od mobilizacije i učesšća u ratu, progona i etničkog čišćenja.

“NVO Forum slobodnih građana Luča poziva Vladu i Skupštinu Crne Gore kao i Opštinu Herceg Novi da donesu odgovarajuće odluke kojima će se konačno proglasiti Dan sjećanja na žrtve deportacije i podići spomenik u Herceg Novom deportovanim izbjeglicama koje su ubijene od strane snaga srpskih vojnih formacija”, naveli su u saopštenju.

U ime uprave, članova i prijatelja Foruma slobodnih građana Luča, ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi, stradalim izbjeglicama poštu je odala Maja Miličković, građanska aktivistkinja iz Podgorice.

Forum slobodnih građana Luča podržava, kako su zaključili, sve aktivnosti nevladinih organizacija “Akcija za ljudska prava”, CGO i “Anima” kao i Savjeta za građansku kontrolu rada policije na polju tranzicije pravde i pomirenja.

Izvor: <https://www.standard.co.me/drustvo/luca-se-pridruzila-obiljezavanju-godisnjice-deportacije-u-herceg-novom/>

18. Portal *Volim Podgoricu*

HRA: Obilježeno 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica

Memorijalnim skupom ispred Centra bezbjednosti Herceg-Novi danas u podne obilježeno je 29 godina od ratnog zločina deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica i dalje bez krivične pravde za žrtve, bez spomenika, bez dana sjećanja i izvinjenja policije za nezakonito hapšenje civila i njihovo izručenje u svojstvu talaca vojsci Bosanskih Srba u maju 1992. godine, saopšteno je iz Akcije za ljudska prava.

“Od najmanje 66, a prema nekim procjenama i preko 80 izručenih civila, najviše Muslimana, iz sabirnog centra u Herceg-Novom preživjelo je samo 12. Nezvanična, građanska, Crna Gora svake godine, već 17 godina, odaje počast žrtvama ovog ratnog zločina, a ovo je 12. memorijalni skup pred zgradom Uprave policije u Herceg Novom”, navodi se saopštenju.

Skup su organizovale nevladine organizacije Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, a učestvovali su predstavnici političkih stranaka: Građanski pokret URA, Bošnjačka stranka, Socijaldemokratska partija, DEMOS-a i Socijaldemokrate. Skupu je prisustvovao i **Alen Bajrović**, sin deportovanog Osmana Bajrovića, čiji posmrtni ostaci još uvijek nijesu pronađeni, građanski aktivista **Aleksandar Saša Zeković**, kao i predstavnici nevladinih organizacija Broj 19, Adamas, Evropska asocijacija za pravo i finansije (EALF) i građani **Emil Redžematović** i **Orhan Šahmanović**.

“Prvi put ove godine skupu su prisustvovali i predstavnice ministra unutrašnjih poslova **Sergeja Sekulovića**, **Jelena Ćorluka** i **Dijana Popović**, njegove savjetnice. I ove godine, kao i prošle, skupu su zvanično prisustvovali predstavnici Uprave policije, i to, pomoćnik direktora Uprave policije **Zorana Brđanina**, **Dragan Klikovac**, i novoizabrani načelnik Centra bezbjednosti Herceg Novi, **Predrag Žižić**. I ove godine smo pokazali da ne dopuštamo da se žrtve ovog ratnog zločina

zaborave, da zahtijevamo utvrđivanje krivične odgovornosti i dostojan memorijal za žrtve”, navodi se u saopštenju.

Izvor: <https://volimpodgoricu.me/novosti/hra-obiljezeno-29-godina-od-deportacije-bosansko-hercegovačkih-izbjeglica>

19. Radio Jadran

Obilježeno 29 godina od deportacije izbjeglica iz BiH

Na platou ispred Centra bezbjednosti Herceg Novi juče je obilježeno 29 godina od deportacije bosansko hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore 1992. godine. To je 17. godina da se odaje počast žrtvama, a 12. da se memorijalni skup održava ispred ulaza u CBHN.

Kako je saopšteno iz MUP-a, memorijalni skup organizovali su Akcija za ljudska prava, Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje Anima. U Ministarstvu unutrašnjih poslova i Upravi policije, nijednog trenutka nije bilo dileme da li će njihovi predstavnici biti ovdje, kazala je Jelena Ćorluka iz kabineta ministra unutrašnjih poslova, Sergeja Sekulovića:

“Svojim prisustvom obilježavanju 29. godina od deportacije bosansko – hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore, 1992. godine, odajemo počast nevinim žrtvama, ali želimo i na ovaj način da osudimo taj zločin i ukažemo javnosti da je to nešto što ne smijemo zaboraviti. Upravo stanica policije u Herceg Novom, koja je te '92 godine bila sabirni centar treba svakoga od nas da opominje da je to zločin koji se nikada i nikome više ne smije ponoviti”, kazala je ona.

Ćorluka je dalje kazala da su upoznati sa inicijativama o proglašenju Dana sjećanja na žrtve zločina deportacije izbjeglica i podizanja spomen obilježja, kao i inicijativom da se crnogorska policija izvini.

“Sama činjenica da smo danas ovdje, prvi put, dakle, kao predstavnici MUP-a, je na neki način naše izvinjenje i voljeli bismo da to tako i doživite. Ovdje smo jer osjećamo istinsku potrebu i moralnu odgovornost i mislim da je to minimum koji kao predstavnici ove Vlade možemo da učinimo”, istakla je Ćorluka.

Objasnila je i da MUP cijeni sve ove inicijative važnim i uticajnim na daljem putu Crne Gore, koja teži da u budućnost ide sa čistom prošlošću, bude pravedno društvo i dom svih njenih građana.

„Sigurni smo da ova Vlada, a samim tim i Ministarstvo unutrašnjih poslova, imaju volje i snage za to i da će to svakako biti jedno od pitanja koje ćemo razmatrati i baviti se njime u narednom periodu. Dakle, daćemo sve od sebe da ovo ne bude samo deklarativna podrška, već da izražavajući pijetet žrtavama deportacije zaista učinimo konkretne korake, kojima ćemo te ljude sačuvati od zaborava zauvijek“, zaključila je Ćorluka.

Skupu u Herceg Novom prisustvovali su i predstavnici Uprave policije.

Izvor: <https://radiojadrano.com/obilježeno-29-godina-od-deportacije-izbjeglica-iz-bih/>

20. Radio *Bijelo Polje*

MUP prvi put na obilježavanju godišnjice deportacije

Predstavnici Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) i Uprave policije (UP) prisustvovali su obilježavanju 29 godina od deportacije bosansko - hercegovačkih izbjeglica 1992. godine.

"Prvi put otkad se na ovaj način odaje počast žrtvama, MUP je bio dio ovog skupa", navodi se na Twitter nalogu Ministarstva. Nevladine organizacije Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje (CGO) i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA, ispred Centra bezbjednosti Herceg-Novog, organizovale su memorijalno okupljanje radi obilježavanja 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica iz Crne Gore 1992. godine.

Izvor: <http://radiobijelopolje.me/index.php/crna-gora/34240-mup-prvi-put-na-obiljezavanju-godisnjice-deportacije>

21. Web stranica *Bošnjačke stranke*

Delegacija Bošnjačke stranke prisustvovala obilježavanju 29. godišnjice deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica iz HN

U Herceg Novom danas je obilježeno 29 godina od deportacije bosansko-hercegovačkih izbjeglica iz ovog grada.

Delegacija Bošnjačke stranke, koju su činili poslanik **Amer Smailović**, portparol **Adel Omeragić** i savjetnik u klubu poslanika **Zijad Halilović** prisustvovala je obilježavanju godišnjice deportacije,

gdje su ispred područne jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova u Herceg Novom položili cvijeće i zajednički odali počast žrtvama.

Događaj obilježavanja organizovale su Akcija za ljudska prava (HRA), Centar za građansko obrazovanje i Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA.

Zvanična Crna Gora mora uložiti sve svoje kapacitete kako bi svi ratni zločini koji su počinjeni na njenoj teritoriji bili istraženi i procesuirani, a nalogodavci i izvršioci tih zlodjela privedeni pravdi.

Izvor: <https://www.bscg.me/aktuelnosti/delegacija-bosnjacke-stranke-prisustvovala-obiljezavanju-29-godisnjice-deportacije-bosansko-hercegovackih-izbjeglica-iz-hn/>

Radio Crne Gore

Prošlo je 29 godina od 25. i 27. maja 1992. godine kada je crnogorska policija uhapsila, a potom isporučila kao taoce najmanje 66 izbjeglica iz Bosne i Hercegovine.

„Samo 12 njih je preživjelo“, podsjetila je direktorica Akcije za ljudska prava **Tea Gorjanc Prelević**.

Žrtve su nesporne, jer je država Crna Gora nakon suđenja porodicama na osnovu poravnjanja isplatila naknadu štete.

„Oni su nezakonito uhapšeni i isporučeni u svojstvu talaca pravosnažno je utvrdio i Krivični sud, ali nije smogao snage, po mom mišljenju, pod političkim pritiskom, da utvrdi da se radilo o ratnom zločinu.“, rekla je **Tea Gorjanc Prelević**.

Sada se očekuje odluka Evropskog suda za ljudska prava na predstavku koju su podnijele porodice, a sin žrtve Osmana Bajrovića, Alen, ogorčen je na državnu i lokalnu vlast, tužilaštvo i sudove, ali i na Evropsku uniju koja nije dovoljno uradila na zaštiti ljudskih prava.

„Moja najveća želja je da pronađem posmrtnu ostatku mog oca kako bih ga dostojanstveno sahranio.“, rekao je **Alen Bajrović**.

Jedan od preživjelih, građanin Plava i Herceg Novog, Emil Redžematović, zauvijek će pamtiti 6 sati provedenih u Centru bezbjednosti Herceg Novi, 25. maja 1992. godine.

„Spasio me je čovjek koji je bio na portirnici. Vidio je moju ličnu kartu i samo mi je rekao: „Emile, šta ćeš ti ovdje, idi kući.“ “, rekao je **Emil Redžematović**.

Crna Gora se mora suočiti sa prošlošću ako misli da postane dio evropske zajednice, smatraju Miloš Vukanović iz CGO-a i Ervina Dabižinović iz Anime.

„Budite svjesni da u Evropu nećemo nikada ući bez adekvatnog procesuiranja ratnih zločina“, rekao je **Miloš Vukanović**.

„Ako se taj proces ignoriše, evo vidimo posle 29 godina šta se zapravo događa u Crnoj Gori“, rekla je **Ervina Dabižinović**.

Skupu su prisustvovali i predstavnici Uprave policije, Dragan Klikovac i Predrag Žižić, i savjetnice ministra Sergeja Sekulovića, Dijana Popović i Jelena Ćorluka.

„Nešto takvo nikada, nikome i nigdje više ne smije da se ponovi.“, rekla je **Jelena Ćorluka**.

Predstavnik najvećih partija u opštini i državi nije bilo.

Izvor: <https://www.youtube.com/watch?v=GKQAI4of8Vs&t=129s>